

Jul 1972 (FOLKEBLADET)
Barndom og jul i Rosengade

Af murermester Osvald Lynggaard, Vejen

Da jeg var dreng, var Rosengade en af de længste sidegader i Vejen, den gik fra hovedgaden ud til Thermansens mark, hvor husene nu har numre helt op til 75, det vil sige, gaden holdt egentlig op, hvor nu Fuglesangsallé går. Den sluttede med to hvide huse, hvoraf det ene endnu er der, huset, der ligger over for tennisbanen ind mod anlægget, det var missionærens hus - den brede Ejnar!

Længere ude kom først mark og til sidst kolonihaver med lysthuse; der var så roligt derude, undtagen når vi skød til måls, så kunne det ske, at vi baldrede en enkelt rude.

Rosengade begyndte med en stor åben plads, hvor automobilforretningen nu ligger, der var stenplads, og vognmand Schmidt havde sine vogne stående der, om vinteren sad der en gammel mand og slog skærver der. På nordsiden boede skrædder Hansen og Carlo og Arne, i det næste hus boede min bror og jeg, over for boede Peder Ludvig, han var enebarn, lidt tyk, men meget godmodig, hans far kaldte vi Nille, han snakkede så sjovt, for han var Fynbo.

få nogle enkelte mønter for en 5 øre, lidt flere for en 10 øre, en slant for en 25 øre og en håndfuld for en krone, men ikke noget med at „løske“, det var særlig amerikanske mønter med indianere på, der var mest eftertragtede.

I Rosengade boede også fru Grunnet Lauridsen, der havde Flensborglager i Nørregade, hvor nu Musikhuset ligger. Det var en af de første forretninger, der lavede rigtig juleudstilling; for det meste var det noget meka-

sæk værktøj og en lang pakke, der var bundet sammen med hans vaterpas, men intet juletræ var at se; vi var ved at regne med at skulle holde jul uden juletræ.

Da vi havde spist til aften og dørene blev lukket op til den pæne stue, stod der et smukt pyntet juletræ. - Træet havde været snøret sammen, så det intet fyldte til siderne, derfor havde vi ikke set det. En anden juleaftensdag sagde far til os om middagen, at vi kunne rende over til Gamst Mose efter en ged, han havde købt af en mand, der blev kaldt „æ lamme skomager“, men det var vanskeligt at forklare, hvor han boede, derfor skulle vi gå ned over Gamstbro og ud til en farbror, der boede der, hvor Troldhede-toget gik over Gamstvej, så kunne han vise os, hvor skomageren boede. Det gjorde vi, og farbror viste os, at det hus vi kunne se der langt ude, var skomagerens. Vi gik så tværs over markerne, indtil vi kom til en grøft, vi ikke kunne springe over, så måtte vi gå langs med den, til vi fandt en overgang. Det skete flere gange, og til sidst havde vi mistet orien-

Derimod i det store hus, nr. 6, der var drenge, de 3 ældste børn husker jeg ikke så meget om, de var vist konfirmerede, men derefter kom 6 levendefødte drenge, der fik, eller rettere sagt, tog sig selv af deres opdragelse; deres mor var en hyggelig, lille, rund kone, der ikke sagde noget. Drengene, og derfor også vi andre, huserede lige fra køkken og spisekammer til det mindste værelse på loftet.

Deres far var kontorchef, men ham så vi ikke meget til. Når han var hjemme, gik han stille rundt, som var han fremmed, det var ikke altid, han lagde mærke til, at vi var flere ved spisebordet end der hørte til familien.

På den anden side af gaden boede Jern Henrik, han havde en produkt- og altmulighandel; der hentede vi vore småpenge, vi samlede klude, ben, jern og metaller - og bly fra skydevolden i Vorup Mose. Han købte alt, hvad vi kom med, det kunne ske, at han sagde: „A tøes, a har seet det jern før, men no skidt møet“. Engang havde han fået en stor møntsamling, hvoraf han først samlede guld- og sølvmonterne fra. Resten kom i en kasse, så vi kunne

nisk, der kunne dreje og løbe rundt. Vi snød os til at kigge ind ad systuevinduet for at følge forberedelserne, det kunne fru Lauridsen ikke lide, men det var spændende, om vi kunne finde ud af, hvori årets udstilling bestod; når udstillingen var færdig, blev vi drenge fra Rosengade inviteret ind for at få en lille ting, der var altid noget defekt i det Nürnberg-legetøj dengang, et hjul kunne være gået af, eller en fjeder sprunget, jeg husker, min bror fik en tohjulet vogn, hvor den ene stang var knækket.

Fru Lauridsen stod på trappen ned til systuen med en kurv, hvorfra vi hver fik en ting, Arne og jeg kom sidst i rækken, vi strakte hånden frem for at få det, vi skulle have, men vi fik hver en lussing, for vi var de eneste, fruén havde set kigge ind ad vinduet - det var en flov en at komme hjem med tom lomme.

Jeg husker enkelte jul i Rosengade; der var et år, hvor far arbejdede hos noget familie i nærheden af Grindsted. Vi spurgte mor hvordan med juletræ - det kommer far med. Juleaftensdag kom far ikke med formiddagstoget, vi var på stationen, da eftermiddagstoget kom ind, far havde en

teringen, så gik vi lige ud og kom op til en ejendom i Refsing. Vi gik ind for at spørge om vej; vi blev hentet ind i køkkenet, fik kaffe, julekage og småkager, de var meget venlige, det har måske været Svend H. Larsens forældre?

Da vi var færdige, gik konen med ud til landevejen og sagde, nu må I hellere gå lige hjem, inden det bliver mørkt. Det passede også for hende, for da vi gik forbi kirken, begyndte de at kime julen ind. - Hvad der ellers blev af geden, husker jeg ikke.

Det var en spændende tid dengang - Vejen var garnisonsby, vi havde husarerne, de kom i fuld galop om gadehjørnerne, stående på ryggen af hestene i en flot formation, seks heste i en kileform.

Så var der mergelbanen med polakkerne.

I krigen mellem Byskolen og Bakkely, når vi skulle ud til stationsmøllen i Søndergade efter hønsekorn, måtte vi være en hel flok for at kunne klare os.

Desværre flyttede vi fra byen i foråret 1919, jeg har tit misundt Peder Ludvig og de andre drenge, der havde hele deres barndom i de raske drenges gade - Rosengade.